

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 81. Argumentum septuagesimum primum. Ex notione seu
descriptione pœnitentiæ, à sanctis unanimiter Patribus tradita, & recepta:
Pœnitentia est mala præterita plangere, & plangenda iterùm non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

tur. *Hæc est enim (inquit) vera poenitentia, ut post commissum alicuius gravius criminis... ita se a nunquaque ad Deum convertat, ut relictiis omnibus iniquitatibus suis, deinde in fructibus bonæ operationis permaneat.*

966 Eorumdem conversionem suspectam quoque habuit Concilium Britannicum, ad falsam poenitentiam abolendam ab eodem Gregorio VII. congregari iustum, in quo falsa declarata est poenitentia eorum, qui tunc temporis in iisdem peccatis permanentes absolvantur, prout videre est apud Binium in notis ad istud Concilium. Porro per peccatores in iisdem peccatis permanentes, eos intellexit, qui post confessionem illa non emendant, sed in ea faciunt, ut ante, relabuntur. Eiusmodi namque peccatores à Patribus excommunicati sunt in iisdem peccatis permanere; quia ne tunc quidem, cum ea confessi sunt, existimati sunt ea ex toto corde plenaque voluntate reliquisse; imò ex post-facto, ex facili utique relapsu, censuerunt peccandi voluntatem ex toto tunc abieciam non fuisse, sed in intimo cordis vivam mansisse. Cum enim arbor, quæ proximè mortua credebatur, paulò post adhuc pullulat, virgultaque diffundit, signum est radicem ipsius in corde terræ omninò mortuam non fuisse, sed vivam mansisse. Et idem est de febricitante redeunte, postquam curata videbatur.

CAPUT LXXX.

Argumentum septuagesimum.

Ex ipsomet Gregorio VII. & D. Anselmo.

967 Eorum namque poenitentiam infructuosam, ad eamque falsam, vel certè non plenam, Gregorius VII. epist. 10. dicit, quæ ita accipitur, ut in eadem culpa, vel simili, vel deteriori, vel parvam minori permaneat, sensu utique Patrum proximè dicto. Hoc autem facere censetur, qui facile relabuntur, sicut excipiam mox allata in simili ostendunt. Quisquis igitur (subiungit Pontifex) dignè vult consentire, necesse est ut ad fides recurrat originem (Evangelium utique, dignos fieri iubens fructus poenitentiae, quorum præcipuus emendatio est) & quod in baptismo promissis (diabolo scilicet; pompisque & operibus illius protius abrenunciare, &... mandatis Dei obedire) sollicitus sit vigilanter custodire, tam vigilanter utique se contra relapsum primum cavendo, ut facile non relabatur. Quicumque ergo taliter poeniterit (quoniam aliter simulatio dici potest, non poenitentia) illi peccatorum suorum remissionem Apostolica a se potestate largimur.

968 Nec dissimile est iudicium S. Anselmi l. de similit. c. 189. dicentis, quòd diaboli pleròque consuetudinarios decipiat falsa imagine poenitentiae, dum se conyersos putant cum non sint, quandià pravæ consuetudinis vim non excutunt: Joceat diabolus cum hominibus multis, quos irretitos suis laqueis, pro sua voluntate in diversa vitiorum impedimenta pertrahit. Sunt enim quidam (ut v. g. dicam) avaritiae, seu luxuriæ, & similibus staminibus succesi, ex mala consuetudine illis additi. His contingit aliquando, ut sua facta considerantes, seant, seque amodo à talibus cessaturos ore promittant, & more avis irretiti ab hoste tententur, volentes in eadem vitia deficiuntur: si que hoc sepius; nec omnimodè liberantur, nisi magno conatu, &c.

CAPUT LXXXI.

Argumentum septuagesimum primum.

Ex notatione seu descriptione poenitentiae, à sanctis unanimiter Patribus tradita, & recepta. Poe-

nitentia est mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere.

Ista S. Ambrosius serm. 34. Gregorius homil. 969

134. Ildorus l. 2. sent. c. 16. Eligius homil. 8. 11. & 16. Alcuinus de viri. & vit. c. 11. Eligi verba homil. 8. sunt sequentia: *Fructus dignus poenitentiae est transacta flere peccata, & eadem iterum non agere, sicut scriptum est: "Ne adicias peccatum super peccatum. Lavamini, dicit Dominus" (per Iesaiam Prophetam) " & mundi estote. " Lavatur itaque, & mundus est, qui præterita plangit, & iterum non admittit. Lavatur, & non est mundus, qui plangit quod gessit, nec desinit; sed post lachrymas fienda hæc que fleverat repetit. Poenitentem hominem dico (ait Ambrosius serm. 33.) qui plangit quod peccaverat, & rogat Dominum, ut non iterum faciat. Poenitentem hominem dico, qui post concupiscentiam suam non vadit, & voluptatibus suis se privat. Poenitentem hominem dico, qui diligit quod ante neglexit, & quod fecerat male, deserit. Poenitentiam loquor (inquit Chrysostomus homil. 10. in Math.) quæ non solum abstinemus à præteritis, sed quod potius est in opera pietatis incumbimus: "Facite" (clamat Joannes Baptista) "dignos fructus poenitentiae. " Quo autem pacto eiusmodi fructus offerre poterimus? Si videlicet opera præteritis criminibus omni ex parte contraria exerceamus. Ista est scilicet vera poenitentia (ait Augustinus serm. olim 7. de temp. nunc 117. Append.) quando sic convertitur quis, ut ad peccatum non revertatur; quando sic poenitet, ut non repetat. Concinit Fulgentius l. 1. de remiss. peccat. c. 12. *Nunquam diluunt gemendo peccatum, quia non desunt peccare post gemitum.**

970 Quibus profectò sententiis Patres non volunt veram poenitentiam gravius criminis absolute esse irretractabilem, irretractabilemque, ita ut verus poenitens nunquam postea relabi, poenitentiamque iterare possit; uti voluerunt Novatiani (quorum errorem Patres damnarunt, confutaruntque;) sed hoc saltem volunt, quòd vera poenitentia, siue quæ vere est (prout esse debet) ex toto corde, facile & citò non retractetur, nec abiciatur per relapsum. Aperte namque sonant, verum poenitentem sic mala commissis plangere, ut plangenda iterum non committat. Quod cum (salvâ fide) sic intelligi nequeat, ut verus poenitens nunquam postea relabatur: sic saltem intelligitur, ut poenitens, post commissum gravius criminis (verba sunt Concilii Romani supra relati) sic infructibus bonæ operationis permaneat, ut facile & citò non relabatur. Ite namque mitissimus est sensus tententiarum illarum, duas inter extremitates mediis, inter nimium scilicet hæreticorum rigorem; nimiamque plurimum Catholicorum laxitatem.

971 At, inquit Casuilla, argumentum istud dudum solvi Magister teneat. l. 4. dist. 14. prout & S. Thomæ 3. p. q. 84. a. 10. S. Bonaventura, alii que veteres scholastici, dicendo primò quòd poenitere, est anteacta peccata desistere, & fienda non committere (acta vel proposita) tempore quo ea desistit. Secundò, quòd desinat esse poenitens, hoc ipso quòd relabatur.

At contra ego: licet iste unus sit sensus, sufficiens ad scopum Magistri, S. Thomæ, S. Bonaventuræ, &c. ad ostendendum utique, quòd dicta illa Sanctorum, errori non favent Novatianorum, qui (ut Gratianus refert in proemio distinctionis 3. de poenitentia) poenitentiam negabant reiterari posse, asserentes quòd sicut charitas semel habita nunquam amittitur (quod absolute factum est); ita poenitentia semel verè celebrata, nullâ sequenti culpa maculatur. Si verò criminalis culpa aliam aliquando sequatur, vera poenitentia non fuit,

nec veniam unquam à Domino impetravis. Quod hæretici illi probare nitentur dictis illis Sanctorum. Quibus optimè Gratianus, Magister, S. Thomas, S. Bonaventura, & alii veteres Scholastici respondent, quòd dicta illa Sanctorum non sint universaliter ac necessariò vera, ea intelligendo relative ad diversa tempora, sed relative ad idem tempus, hoc sentiu, *penitentia est anteacta peccata desistere, & stenda non committere, tempore quo ea stet.*

972. Sed quamvis iste unus sit sensus ipsorum; non est tamen unicus; sed præter illum (qui solus est necessariò & universaliter verus) sancti Patres alium intenderunt, non quidem necessariò & universaliter, sed ut plurimum & ordinariè verum, videlicet quòd verus penitens, post commissum alicujus gravioris criminis, nec ipso penitentiae tempore, nec post illud faciliè & citò relabatur: quem in scopum dicta illa Sanctorum allegant sapientissimi Cardinales, Episcopi, Doctores, etiam Regulares omnium Ordinum. Et istum sensum manifestè indigitat contextus sanctorum Patrum, quo v. g. S. Eligius dicit: *Lavatur. & non est mundus, qui plangit quod gessit, nec deserit, sed post lacrymas (ecce relatio ad tempus lacrymas subsequens) stenda hæc que steverat repetit.* Similiter Fulgentius: *Nunquam diluunt gemendo peccatum, quia non desinunt peccare post gemitum.* Et Isidorus cap. 78. laudatus: *Effectum penitentiae non habent, quia inconstantia mentis, nunc recordatione peccati lacrymas fundunt; nunc reviviscens usu, ea QUAE ELEVERANT iterando committunt.* Et Ambrosius loco citato: *Si verè agerent penitentiam, iterandam (per iterata postea peccata) non putarent.* Et Gregorius Magnus l. 3. Pastor. admonit. 31. in fructuosam dicit penitentiam hominis relabentis, non quia crimina repetit, dum lavatur stibus à peccato, sed quia culpas post LACHRYMAS repetit, ipseque applicat illud Eccli. *Qui baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lavatio ejus?*

973. Nec hoc eliditur, dicendo cum Magistro (rursus contra Novatianos responsum istam adferente) *Ille etiam qui post lacrymas repetit quæstavit, lavatur ad tempus, sed mundus non est. illa munditia, quæ sit ei sufficiens ad salutem: quia est momentanea, & non perseverans.* Quandoquidem Patres & hoc velint, & insuper quòd penitentia, à qua faciliè & citò receditur, ordinariè non sufficiat ad peccatorum remissionem, etiam ad tempus. Nam & hoc manifestè declarant, dum aiunt, eam non esse veram, sed irrisoriam. Dum item Fulgentius ait, *tales nunquam (ergo nec ad modicum tempus) diluunt gemendo peccatum, quia non desinunt peccare post gemitum.* Dum item Clemens Alexandrinus supra argumento 64. eorum penitentiam apparentiam vocat penitentiam, non penitentiam; additque eam nihil differre à penitentia infidelium, qui sine fide peccatorum veniam non possunt obtinere. Dum etiam Tertullianus talium penitentium ingenia dicit de sermone hypocritarum ordinariè pullulare, quorum individua cum diabolo amicitia, quorum penitentia nunquam fidelis.

CAPUT LXXXII.

Argumentum septuagesimum secundum.

Ex istis aliis Sanctorum pronuntiatis: Inanis est penitentia, quam sequens coinquinat culpa. Vulnus iteratum sanatur tardius. Frequenter peccans, & lugens, vix veniam meretur. Nihil profunt lamenta, si replicantur peccata. Nihil valet veniam à malis poscere, & mala denuò iterare.

R Eferuntur can. *inanis de poenit. dist. 3. & habentur penè eadem apud Isidorum in synonymis ante caput de castitate. Canone verò Dionisio dist. 93. additur sententia ista: assidue peccantium non miseretur Deus.* Quod Glossa ibidem sic exponit: *iterato non miseretur de facili.*

Porro ex iis omnibus rectè concluditur, penitentiam eorum, qui faciliè & citò post eam crimina repetunt, Sanctorum judicio non censeri ordinariè sufficientem ad peccatorum remissionem. Si enim ordinariè sufficiens esset, fructuosa esset, inanis non foret, ordinariè veniam meretur, &c. Cujus oppositum SS. Patres asserunt.

Neque oraculis istis: *Vulnus iteratum sanatur tardius. Frequenter peccans, & lugens, vix veniam meretur. Assidue peccantium, iterato de facili non miseretur Deus,* &c. congruit responso Magistri, in fine argumenti præcedentis relata, quòd utique frequentè peccans, & lugens, veniam finalem non meretur, defectu perseverantiae. Quia oracula illa non dicunt recidivis illis veniam esse impossibilem, & nunquam contingentem (prout impossibile est venia finalis, absque perseverantia, nec unquam contingit) sed vix & raro contingentem, & non sine ingenti difficultate, vix veniam meretur, non miseretur de facili, &c.

CAPUT LXXXIII.

Argumentum septuagesimum tertium.

Ab infirmitatibus & vulneribus corporis SS. Patres arguunt ad infirmitates & vulnera animæ, simileque de istis ac de illis iudicium ferunt. Atqui gravis infirmitas corpori sufficienti remedio curata non cunctetur, dum facile & citò redit. Ergo similiter, &c.

S ANCTUS Cyprianus, Origenes, Ambrosius, Cassarius, Eligius, &c. à modo cognoscendi curandique infirmitates & vulnera corporis, frequenter arguunt ad modum cognoscendi & curandi infirmitates & vulnera animæ: *istis vulneribus vel fracturis corporum (inquit Cassarius hom. 59.) infirmitates cognoscere possunt animarum.* Unde post allegatum modum curandi fracturas corporis, similis (inquit) ratio in animarum fracturis, seu vulneribus esse credenda est. Hinc Origenes hom. 8. in cap. 13. & 14. Numer. *Si vulnus corpori insigatur, aut confringatur, aut nervorum junctura resolatur, sub unius horæ spatio hujusmodi vulnera solent corporibus accidere, & plurimum postea cruciatibus, ac doloribus exaltis, multo vix tempore sanari. Jam vero si accidat, ut in eodem vulnere, vel in eadem fractura iterum sepius quis vulneretur, frequentiusque frangatur, quantis hoc penis, & quantum potest cruciatibus medicari? quanto autem tempore, si tamen poterit, ad sanitatem perducitur? Transi nunc ad exemplum corporis ad animæ vulnera. Anima quoties peccat, quoties vulneratur. Et idè consequentissima ratio est pœne, id est curæ & medicationis tempus extendi, & per unumquodque vulnus, pro qualitate plagæ, medendi quoque spatia propagari. Ubi enim indulgentia poterit medicina proficere (ait Clerus Romanus ad S. Cyprianum epist. 31.) si etiam ipse Medicus, intercepta penitentia, indulget periculis? Si tantummodo operit vulnus, nec sint necessaria temporis remedia obducere cicatricem? Aperendum est vulnus, & secandum (ait Cyprianus l. de lapsis) & putaminibus amputatis medela fortiore curandum. Vociferetur & clamet licet, & conqueratur, eger impatiens per dolorem, gratias agat postmodum, cum senserit sanitatem. Et alia hujusmodi habent SS. Patres. Quemadmodum ergo similis est modus cognoscendi*